

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Závadskej a členiek senátu JUDr. Júlie Horskej a JUDr. Marianny Reiffovej, v právnej veci navrhovateľa: **Ing. K. B.**, narodený X., bytom B., Ľ. ul. č. X. proti odporkyni: **Sociálna poisťovňa Bratislava**, Ul. 29. augusta č. 8, o starobný dôchodok, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 9. septembra 2011, č. k. 8Sd/127/2010-54, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 9. septembra 2011, č. k. 8Sd/127/2010-54 **m e n í** tak, že rozhodnutie odporkyne z 23. novembra 2010 číslo X. **z r u š u j e** a vracia odporkyni na ďalšie konanie.

Navrhovateľovi náhradu trov konania **nepriznáva**.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 9. septembra 2011 č.k. 8Sd/127/2010-54 podľa § 250q ods. 2 OSP potvrdil rozhodnutie z 23. novembra 2010 číslo X., ktorým podľa § 65, § 60 ods. 2 a § 255 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) odporkyňa zamietla žiadosť navrhovateľa o priznanie starobného dôchodku z dôvodu, že navrhovateľ do 2. októbra 2010 nespĺnil podmienku dovŕšenia dôchodkového veku 62 rokov veku a nespĺnil ani podmienky pre skorší vznik nároku na starobný dôchodok podľa § 274 zákona č. 461/2003 Z. z. v spojení s § 21

ods. 1 a § 21 ods. 3 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“).

V odôvodnení uviedol, že navrhovateľovi bol za výkon služby policajta priznaný príspevok za službu podľa § 119 a § 120 zákona č. 410/1991 Zb. o služobnom pomere príslušníkov Policajného zboru Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov od 31. marca 1998. Pre výšku príspevku mu bola zhodnotená v I. kategórii funkcií doba výkonu základnej vojenskej služby od 1. septembra 1977 do 31. augusta 1978 a doba služobného pomeru policajta od 1. februára 1979 do 31. januára 1984. V II. kategórii funkcií mu bola zhodnotená doba služby od 1. februára 1984 do 30. septembra 1992. Doba trvania služobného pomeru od 1. októbra 1992 do 30. marca 1998 bola navrhovateľovi zhodnotená v I. kategórii funkcií. Krajský súd poukázal na ustanovenia § 65 ods. 1 a ods. 2, § 255 ods. 1 a § 274 ods. 1 zákona o sociálnom poistení a § 174 zákona o sociálnom zabezpečení. Navrhovateľ získal celú dobu zamestnania v I. alebo II. pracovnej kategórii funkcií v dobe služobného pomeru, ktorá mu bola hodnotená na nárok na výsluhový príspevok, ktorý bol prekvalifikovaný na výsluhový dôchodok, preto nemožno považovať tieto doby za obdobie dôchodkového poistenia a hodnotiť ich na nárok na starobný dôchodok podľa zákona o sociálnom poistení. Vo všeobecnom systéme sociálneho zabezpečenia nezískal navrhovateľ žiadnu dobu zamestnania vo zvýhodnenej I. alebo v II. kategórii, nie je preto možné u navrhovateľa znížiť vekovú podmienku pre dovŕšenie dôchodkového veku (62 rokov veku). Rozhodnutie odporkyne preto považoval za vecne správne.

O náhrade trov konania súd prvého stupňa rozhodol s poukazom na § 250k ods. 1 v spojení s § 250l 2 OSP tak, že navrhovateľovi nepriznal náhradu trov konania.

Proti rozsudku krajského súdu podal navrhovateľ odvolanie. Uviedol, že služobný pomer príslušníka policajného zboru skončil k 30. marcu 1998 a podmienku vzniku nároku na zníženie dôchodkového veku podľa § 174 ods. 2 zákona o sociálnom zabezpečení splnil minimálne podľa zákona č. 376/1997 Z.z., preto mu nárok na starobný dôchodok podľa § 21 zákona o sociálnom zabezpečení vznikol. Žiadal, aby odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvého stupňa, rozhodnutie odporkyne zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu žiadala, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil ako vecne správny.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP v spojení s § 250s OSP) bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250l ods. 2 OSP v spojení s § 250ja ods. 2 OSP preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, v medziach odvolania a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa je dôvodné.

Podľa § 60 ods. 2 zákona o sociálnom poistení obdobie dôchodkového poistenia je aj obdobie výkonu služby policajta, profesionálneho vojaka a vojaka prípravnej služby, ak toto obdobie policajt, profesionálny vojak a vojak prípravnej služby nezískali v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu a nebol im priznaný invalidný výsluhový dôchodok, invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa osobitného predpisu.

Podľa § 65 ods. 1 a ods. 2 zákona o sociálnom poistení poistenec má nárok na starobný dôchodok, ak bol dôchodkovo poistený najmenej 15 rokov a dovŕšil dôchodkový vek. Dôchodkový vek je 62 rokov veku poistenca, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 255 ods. 1 zákona o sociálnom poistení za obdobie dôchodkového poistenia sa považuje aj zamestnanie a náhradná doba získané pred 1. januárom 2004 podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa prechodného ustanovenia § 255 ods. 5 zákona o sociálnom poistení za obdobie dôchodkového poistenia sa považuje aj obdobie výkonu služby policajta, profesionálneho vojaka a vojaka prípravnej služby získané do 31. decembra 2003, ak toto obdobie policajt, profesionálny vojak a vojak prípravnej služby nezískali v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu a nebol im priznaný invalidný výsluhový dôchodok, invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa osobitného predpisu.

Osobitným predpisom je zákon č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov).

Podľa § 274 ods. 1 zákona o sociálnom poistení nároky vyplývajúce zo zaradenia zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie sa priznávajú do 31. decembra 2023.

Podľa § 129 zákona o sociálnom zabezpečení pre vojakov z povolania a vojakov, ktorí sú počas činnnej služby hmotne zabezpečení ako vojaci z povolania, pre príslušníkov Zboru národnej bezpečnosti, príslušníkov zborov nápravnej výchovy a občanov, ktorí boli týmito vojakmi alebo príslušníkmi a splnili podmienku nároku na dôchodok podľa tejto časti (ďalej len "vojaci z povolania"), platia ostatné ustanovenia tohto zákona, pokiaľ sa v tejto časti neustanovuje inak.

Zo spisov vyplýva, že navrhovateľ, narodený X., požiadal 5. októbra 2009 o priznanie starobného dôchodku od X. októbra 2009 a uplatnil nárok na priznanie starobného dôchodku podľa § 65 ods. 1 zákona o sociálnom poistení od dovŕšenia veku 57 rokov. Vek 62 rokov navrhovateľ dovŕši X. októbra 2014.

Navrhovateľ vykonával službu policajta v I. kategórii funkcií od 1. februára 1979 do 31. januára 1984 a od 1. októbra 1992 do 30. marca 1998 a v II. kategórii funkcií od 1. februára 1984 do 30. septembra 1992 t.j. 19 rokov a 1 mesiac. Navyše do I. kategórii funkcií mal navrhovateľ na účely nároku na príspevok za službu podľa §§ 119 a 120 zákona č. 410/1991 Zb. zhodnotenú aj základnú vojenskú službu od 1. septembra 1977 do 31. augusta 1978. Od 31. marca 1998 mu bol priznaný príspevok za službu podľa §§ 119 a 120 zákona č. 410/1991 Zb. o služobnom pomere príslušníkov Policajného zboru Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 410/1991 Zb.“).

Vylúčenie doby trvania služobného pomeru policajta pre nárok na starobný dôchodok odporkyňa odôvodnila ustanovením § 60 ods. 2 v spojení s § 255 ods. 5 zákona o sociálnom poistení a skutočnosťou, že navrhovateľ vykonával službu policajta v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok, ale nie je pochybné, že pre určenie výšky príspevku za službu podľa § 120 zákona č. 410/1991 Zb. nie je rozhodujúca okolnosť, že navrhovateľ vykonával službu v I. alebo v II. kategórii funkcií.

Podľa prechodného ustanovenia § 124 ods. 3 písm. d/ zákona o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov príspevky za službu, na ktoré vznikol nárok podľa § 119 až 122 zákona č. 410/1991 Zb. a tento nárok trvá ku dňu účinnosti tohto zákona, sa považujú za výsluhové dôchodky podľa tohto zákona vo výške, v akej patrili ku dňu jeho účinnosti, a od tohto dňa sa zvyšujú o 0,2% tejto výšky za každý skončený rok trvania služobného pomeru, ak ide o výsluhové príspevky, ktoré boli priznané po 31. decembri 1996.

Z uvedeného je zrejmé, že príspevok za službu nie je výsluhovým dôchodkom priznaným podľa § 39 zákona o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov. Naďalej zostáva príspevkom za službu podľa zákona č. 410/1991 Zb. a za výsluhový dôchodok podľa zákona o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov sa iba považuje, a to najmä na účely trvania nároku na dávku výsluhového zabezpečenia, priznanú podľa predchádzajúcich predpisov a jej výplatu.

Navrhovateľ nevykonával službu policajta po 30. júni 2002 a nevznikol mu nárok na výsluhový dôchodok podľa zákona o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov. Keďže príspevok za službu sa za výsluhový dôchodok iba považuje, názor odporkyne, že obdobie výkonu služby navrhovateľ získal v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok, je nesprávny. Z toho dôvodu je nesprávny i jej záver, že obdobie výkonu služby nemožno považovať za obdobie dôchodkového poistenia v súlade s § 60 ods. 2 a § 255 ods. 5 zákona o sociálnom poistení.

Ustanovenie § 274 ods. 1 citovaného zákona ustanovuje zásadu zachovania získaných nárokov, vyplývajúcich zo zaradenia zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie, a to do 31. decembra 2023 podľa predchádzajúcej právnej úpravy, v danej veci podľa zákona o sociálnom zabezpečení. Z toho dôvodu pre posúdenie vzniku nároku na starobný dôchodok z titulu výkonu zamestnaní zaradených do zvýhodnenej pracovnej kategórie nie je možné pre navrhovateľa stanoviť iné (menej výhodné) podmienky, ako boli stanovené predchádzajúcou úpravou. Z tohto ustanovenia vyplýva, že výkon zamestnania v I. a II. pracovnej kategórii, resp. v I. a II. kategórii funkcií podľa § 14 ods. 4 zákona o sociálnom zabezpečení má vplyv tak na zachovanie nároku na prepočet napríklad starobného dôchodku aj podľa zákona o sociálnom zabezpečení ako aj na skorší vznik nároku na starobný dôchodok, t.j. pred dovŕšením dôchodkového veku podľa § 65 ods. 2 zákona o sociálnom poistení.

Navrhovateľovi nevznikol nárok na starobný dôchodok z I. kategórie funkcií podľa piatej časti zákona o sociálnom zabezpečení, jeho službu policajta je preto potrebné hodnotiť v súlade s § 274 ods. 1 zákona o sociálnom poistení a § 14 ods. 4 zákona o sociálnom zabezpečení ako zamestnanie v I. a II. pracovnej kategórii.

Podľa § 14 ods. 4 zákona o sociálnom zabezpečení ako zamestnanie zaradené do I. (II.) pracovnej kategórie sa za dobu pred 1. januárom 2000 hodnotí služba vojakov z povolania (§ 129) zaradená do I. (II.) kategórie funkcií, ak nevznikol nárok na dôchodok

podľa piatej časti tohto zákona. Služba zaradená do I. kategórie funkcií sa v týchto prípadoch hodnotí ako zamestnanie I. pracovnej kategórie uvedené v § 14 ods. 2 písm. b) až h).

Podmienkou vzniku nároku na starobný dôchodok podľa odseku 1 je, že zamestnanie I. pracovnej kategórie alebo služba I. alebo II. kategórie funkcií trvali k 31. decembru 1999 (§ 174 ods. 2 veta pred bodkočiarkou zákona o sociálnom zabezpečení).

Podľa § 21 ods. 1 písm. c/ zákona o sociálnom zabezpečení občan má nárok na starobný dôchodok, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň 55 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 20 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b/ až h/.

Podľa § 174 ods. 1 zákona o sociálnom zabezpečení občan, ktorý vykonával pred 1. januárom 2000 zamestnanie I. pracovnej kategórie, prípadne službu I. alebo II. kategórie funkcií, má po 31. decembri 1999 nárok na starobný dôchodok tiež, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň

a) 56 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 14 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a), prípadne 9,5 roka, ak ide o také zamestnanie v uránových baniach, alebo 19 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b) až h) alebo 19 rokov v službe I. kategórie funkcií

b) 57 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 13 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a), prípadne 9 rokov, ak ide o také zamestnanie v uránových baniach, alebo 18 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b) až h) alebo 18 rokov v službe I. kategórie funkcií,

c) 58 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 12 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a) prípadne 8 rokov, ak ide o také zamestnanie v uránových baniach, alebo 16 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b) až h) alebo 16 rokov v službe I. kategórie funkcií alebo 17,5 roka v službe II. kategórie funkcií, alebo

d) 59 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 11 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a), prípadne 7,5 roka, ak ide o také zamestnanie v uránových baniach, alebo 15 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b) až l) alebo 15 rokov v službe I. alebo II. kategórie funkcií.

V dôsledku skutočnosti, že navrhovateľovi nárok na výsluhový dôchodok podľa zákona o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov nevznikol a jeho výsluhový príspevok sa za výsluhový dôchodok podľa citovaného zákona iba považuje, v zmysle 274 ods. 1 zákona o sociálnom poistení nie je možné stanoviť pre neho iné, menej výhodné podmienky pre posúdenie vzniku nároku na starobný dôchodok.

Navrhovateľ k 31. decembru 1999 vykonával službu zaradenú do I. kategórie funkcií 10 rokov a 5 mesiacov, v II. kategórie funkcií 8 rokov a 8 mesiacov, spolu 19 rokov a 1 mesiac.

Z uvedeného vyplýva, že odporkyňa ako aj súd prvého stupňa v preskúmanom rozhodnutí nesprávne právne posúdili uplatnený nárok na starobný dôchodok, keď nezhodnotili navrhovateľovi doby služby policajta v I. a II. kategórii funkcií.

V ďalšom konaní bude preto úlohou odporkyne pre posúdenie nároku na starobný dôchodok navrhovateľa zohľadniť nielen obdobie dôchodkového poistenia v tzv. civilnom zamestnaní ale aj obdobie služby v I. a II. kategórii funkcií. Po zistení tzv. teoretickej výšky starobného dôchodku so započítaním celej doby výkonu služby policajta vrátane základnej vojenskej služby je možné starobný dôchodok krátiť v súlade s článkom 33 Dohovoru č. 128 o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach (vyhlásený pod číslom 416/1991 Zb.).

Iný postup by bol v priamom rozpore so zámerom zákonodarcu zabezpečiť vojakom a policajtom vyššiu úroveň ich zabezpečenia v starobe za dobu výkonu ich služby (zákon č. 328/2002 Z. z.) a táto kategória poistencov v systéme vnútroštátnych poisťovacích a zabezpečovacích systémov by bola znevýhodnená v porovnaní s poistencami vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia na Slovensku, a dokonca by s ňou odporkyňa zaobchádzala horšie, ako s poistencami poistenými v zahraničí, u ktorých o takomto krátení dôchodkov ani ona nemá pochybnosti.

Odporkyňa je viazaná právnym názorom odvolacieho súdu (§ 250ja ods. 4 OSP).

Odvolací súd preto rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 9. septembra 2011, č. k. 8Sd/127/2010-54 zmenil a rozhodnutie odporkyne z 23. novembra 2010 číslo X. zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie v súlade s § 250l ods. 2 v spojení s § 250ja ods. 3 OSP.

O náhrade trov konania rozhodol odvolací súd podľa 246c ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1, § 250l ods. 2, § 250k ods. 1 a § 151 ods. 1 OSP tak, že úspešnému navrhovateľovi ich náhradu nepriznal, lebo žiadne trovy neuplatnil.

Poučenie: Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 28. novembra 2012

JUDr. Elena Zavadská, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia :
Mária Kráľová